

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران
مدرسه علمیه الزهرا (سلام الله عليها) شهرستان شیراز
مقاله سطح ۲ (کارشناسی)

عنوان:

روش های دوستی با جوانان بر اساس سیره ی نبوی

استاد راهنما:

سرکار خانم رضوی

پژوهشگر:

آمنه توحیدی راد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران
مدرسه علمیه الزهرا (سلام الله عليها) شهرستان شیراز
مقاله سطح ۲ (کارشناسی)

عنوان:

روش های دوستی با جوانان بر اساس سیره ی نبوی

استاد راهنما:

سرکار خانم رضوی

پژوهشگر:

آمنه توحیدی راد

بهار ۹۷

چکیده

اغلب نوجوانان دارای روحیه ای عاطفی هستند و موضوع مهم برای آنها انتخاب دوست است و چون علاقه داشتن به کسی یا چیزی، باعث می شود انسان در برابر نقص های آن شخص یا آن چیز کور شود از این رو اصلی که در دوستی و رفاقت مهم تلقی می شود، نقد دوست است. پیامبر (صلی الله علیه و آله) سخت به قشر جوان علاقه مند بود و آنها را دوست می داشت و نصیحت شان می کرد و بیان می کرد آنچه که در دوستی ها اصالت و استواری دارد ایمان به خدا و هدف های دینی است که پیامبر (صلی الله علیه و آله) در سیره ی نبوی خود اصحابش را به ایمان به خدا دعوت می کرد. خداوند و ائمه بارها ابراز علاقه خود را نشان داده اند و ما نیز اگر بدانیم خدا دوستان دارد ما هم خدا را بیشتر دوست خواهیم داشت و اگر می دانستیم دوست یکی از اموری است که شخصیت انسان را می سازد و ملاک و معیار شناخت و قضاوت همین دوست های ما هستند گام خود را در راه دوستی با توجه و دقت بیشتری برمی داشتیم تا به موفقیت هایی برسیم.

کلیدواژه ها: جوان، سیره، دوستی، محبت، نبی.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
۱- مقدمه	۱
۲- منشأ و اهمیت جایگاه دوستی	۱
۱- منشأ دوستی	۲
۲- حد و مرز دوستی	۳
۳- آئین دوستی	۴
۳- اساس دوستی از منظر قرآن کریم	۵
۱- توجه به محبت	۵
۲- تعدیل دوستی	۵
۳- دوستی پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) با جوانان	۶
۱- قرائت قرآن در محفل جوانان	۶
۲- دلجویی از جوانان	۶
۳- راه و رسم دوست یابی	۷
۵- آشنایی با فروتنی پیامبر (صلی الله علیه و آله)	۸
۶- چهار توصیه برای ادامه ی دوستی	۹
۱- غنیمت شمردن اقبال مردم	۹
۲- کوتاهی نکردن نسبت به دوستان قدیمی	۹
۳- به کار گرفتن پیوند قطع رابطه	۹
۴- میانجی گری میان دو دوست درگیر با در دست داشتن شاخه ای گل	۱۰
۷- خوهای پدید آورنده ی دوستی	۱۰
۱- حسن النیه (خوش نیتی)	۱۰
۲- حسن الظن (خوش گمانی)	۱۰
۳- حسن الخلق (حسن خلق)	۱۰
۴- حسن العشره (خوش رفتاری)	۱۱

عمل نیکو استوار است. اگر رقابت و مسابقه ای است باید رقابت و مسابقه در کارهای خیر و آنچه که برای همه ی جامعه مفید است باشد و محدود به منفعت و مصلحت شخصی نباشد. فرد باید خود را در منافع جامعه ذوب کند و برای پیشرفت جامعه تلاش نماید و این امر جز با محبت و دوستی با هر آنکه خیر می‌رساند و هرآنکه این عقیده را پذیرفته، ممکن نیست. در همین رابطه خداوند متعال در قرآن مجید می‌فرماید: «مردان و زنان مؤمن دوستدار یکدیگرند که به کار شایسته فرمان می‌دهند و از کار ناشایست باز می‌دارند اینانند که نماز را به پای می‌دارند و زکات می‌پردازند و خدا و رسول خدا (صلی الله علیه و آله) را اطاعت می‌کنند. خدوند به زودی بر آنان بخشایش می‌آورد، به راستی که خدا پیروزمندانه و فرزانه است این جامعه ای که خدا آن را خواسته و به آن برکت می‌دهد و به آن فرامی‌خواند، جامعه ای است که افراد آن جامعه به خدای یکتای یگانه ای که شریک ندارد و به محمد (صلی الله علیه و آله) بنده و رسول خدا (صلی الله علیه و آله) ایمان دارند، در چنین جامعه ای مکانی برای فحشا و ناپسندی نخواهد بود.^۱

۴-۱- نقش دوستی در سرنوشت

بی شک عامل سازنده ی شخصیت انسان بعد از اراده، خواست و تصمیم، امور مختلفی است که آن هم نشینی دوست و معاشرت است چون انسان خواه ناخواه تأثیرپذیر است و بخش مهمی از افکار و صفات اخلاقی خود را از طریق دوستانش می‌گیرد. این حقیقت هم از نظر علمی و هم از طریق تجربه و مشاهدات حسی به ثبوت رسیده است.

به نقل از امیرالؤمنین علی (علیه السلام) آمده است: «هرگاه وضع کسی بر شما مشتبه شد و دین او را شناختید، به دوستانش نظر کنید اگر آنها اهل دین و آیین خدا باشند، او نیز پیرو آیین خداست و اگر بر آیین خدا نباشند، او نیز بهره ای از آیین حق ندارد.»^۲

۱- محمد، تیجانی تونسسی، راه نجات، ترجمه مرتضی رحیمی نژاد، چاپ دوم، بی جا، نشر حبیب، ۱۳۸۹، تخلص صص ۲۲۲-۲۲۰.

۲- یدالله، نفری، دوستی زیباست، چاپ اول، بی جا، دارالنشر الاسلام، ۱۳۸۷، ص ۲۴.

آثار مثبت و منفی محبت

در روابط انسانی، عشق و علاقه، هم آثار نیک و جهات مثبت دارد و هم اگر بی حساب و بی معیار باشد پیامدهای سوء خواهد داشت به همان اندازه که دوست داشتن و عشق ورزیدن در انسان دوستدار، کشش و دلگرمی ایجاد می‌کند او را به همرنگی با محبوب می‌کشاند گاهی هم حقایق را بر انسان پوشیده می‌سازد و عیب‌ها را کتمان می‌کند و نقاط ضعف را به نقاط قوت تبدیل می‌کند و زشت را زیبا جلوه می‌دهد و این از عوارض سوء افراط در محبت است به تعبیر حضرت رسول (صلی الله علیه و آله) علاقه به چیزی انسان را کور و کر می‌کند.^۱

۴-۲- دوستی و محبت سودمند

انسان علاقه دارد که مورد علاقه و محبت دیگران باشد اگر آن دوستداران، محبت خود را آشکار کنند، محبوب هم به محبتان علاقه مند می‌شود و این محبت دو جانبه، زندگی‌ها را از صفا و صمیمیت بیشتری برخوردار می‌سازد. ما اگر بدانیم خدا دوستمان دارد، ما هم خدا را بیشتر دوست خواهیم داشت و اگر بدانیم و بفهمیم که رسول خدا (صلی الله علیه و آله) و اهل بیت (علیهم السلام) به ما شیعیان عنایت و محبت دارند و این علاقه را بارها نشان داده و اظهار کرده اند، محبت عترت در دل ما بیشتر خواهد شد.

اینکه خداوند بارها در قرآن کریم، محبت خویش را ابراز کرده و در آیاتی که «ان الله یحب الذین» دارد می‌فرماید که خدا دوستدار پاکان، توبه‌کنندگان، پاکی‌جویان، نیکوکاران، متقین، متوکلین، صابران، اهل قسط و عدل است. و در جایی از کسانی یاد می‌کند که هم خدا آنان را دوست دارد و هم آنان به خدا علاقه دارند «یحبونهم و یحبونه» توجه به این نکته، که «حبّ خدا» را در دلها شعله‌ور می‌سازد، وقتی ائمه معصومین (علیهم السلام) محبت‌های خویش را نسبت به هواداران‌شان ابراز می‌کنند متقابلاً این اظهار عشق می‌آفریند.

۱- جواد، محدثی، اخلاق معاشرت، همان، صص ۱۸۵-۱۸۴.

و کلید جلب محبت ابراز علاقه خودتان است.^۱

۵- نتیجه گیری

انسان فطرتاً به دوست تمایل دارد اگر ما بدانیم که بهترین دوست و دلسوزترین دوست ما که از جهت محبت و لطف راه صحیح را به ما نشان می‌دهند خدا و پیامبران او هستند بی شک با محبت و اطاعت لحظه ای از آنها دریغ نخواهیم کرد و همینطور باید با محبت کردن، فروتنی، خوش رویی بتوانیم در جذب کردن جوانان در راستای اسلام و ایمان بکوشیم تا بتوانیم آنها را با خدا پیوند دهیم و در این راستا از اسوه ی دو عالم حضرت محمد (صلی الله علیه و آله) و سیره ی ایشان تبعیت کنیم.

۱- همان، صص ۱۸۶-۱۸۵.

فهرست منابع

* قرآن کریم

۱. پاینده، ابوالقاسم، **نهج الفصاحه**، ج ۱، چاپ چهارم، بی جا، دنیای دانش، ۱۳۸۲.
۲. تمیمی آمدی، عبدالواحد، **تصنیف غررالحکم و دررالکلم**، چاپ اول، قم، دفتر تبلیغات، ۱۳۶۶.
۳. تیجانی تونسسی، محمد، **راه نجات**، ترجمه مرتضی رحیمی نژاد، چاپ دوم، بی جا، نشر حبیب، ۱۳۸۹.
۴. صبور اردوباری، احمد، **نقش بلوغ در تکامل انسانها**، بی جا، انتشارات رسالت قلم، ۱۳۷۸.
۵. صفائی حائری، عباس، **تاریخ پیامبر اسلام**، ج ۱، قم، مسجد مقدس جمکران، ۱۳۸۵.
۶. طباطبایی، محمد حسین، **المیزان**، ترجمه محمدباقر موسوی همدانی، ج ۱۶، بی جا، دفتر انتشارات اسلامی، بی تا.
۷. طبرسی، فضل بن حسن، **مشکاة الانوار**، ترجمه عزیزالله عطاردی، ج ۱، چاپ اول، تهران، بی تا، ۱۳۷۴.
۸. فرهادیان، رضا، **آنچه یک جوان باید بداند**، چاپ هشتم، بی جا، مؤسسه ی بوستان کتاب، ۱۳۹۲.
۹. کلینی، یعقوب، **الکافی**، چاپ دوم، ج ۲، تهران، ناشر اسلامی، ۱۳۶۲.
۱۰. مجلسی، محمدباقر، **بحار الانوار**، ج ۷۴، تهران، دارالکتب الاسلامیه، بی تا.

۱۱. محدثی، جواد، اخلاق معاشرت، چاپ سی و ششم، قم، مؤسسه ی بوستان کتاب، ۱۳۹۱.
۱۲. مدرسی، هادی، دوستی و دوستان، مترجمان: حمیدرضا شیخی و محمدرضا آذیر، چاپ پنجم، مشهد، انتشارات آستان قدس رضوی، ۱۳۸۶.
۱۳. مروجی قلبی، محمد جواد، جوان از منظر معصومان، چاپ دوم، قم، مؤسسه بوستان کتاب، ۱۳۸۸.
۱۴. نفری، یدالله، دوستی زیباست، چاپ اول، بی جا، دارالنشر الاسلام، ۱۳۸۷.
۱۵. هیئت تحریریه مؤسسه ی در راه حق، برخی از مسائل زندگی ساز اسلامی، قم، انتشارات مؤسسه در راه حق، ۱۳۶۱.